

Lóska Lajos

Falkarcolatok

Gáll Ádám kiállítása

(Szentendre, Vajda Lajos pincegaléria, szeptember 28 – október 22.)

ÚJ MŰVÉSZET XIX. évf. 11. száma, 2008. november

Continuo címmel rendeztek tárlatot Gáll Ádám festőművész falszerű képeiből és installációiból szeptember végétől október közepéig Szentendrén, a Vajda Lajos Stúdió galériájában. A középnemzedékhez tartozó festő munkásságát azért is szükséges néhány mondatban bemutatnom, mert több vele közel egykorú és csak családnevük írásmódjában eltérő művész alkot napjainkban, így a mitikus képeket festő Gaál József, a szerkezetes szobrokat készítő Gaál Tamás, illetve a monokróm vásznakat alkotó Gál András.

Gáll Ádám 1978-ban végzett a Képzőművészeti Főiskolán, s 1992 óta állít ki. Első figurális periódusának lezárulta után, vagyis 2001-óta festi jellegzetes, vakolatra emlékeztető felületű képeit.

A töredezett-repedt, málló falakat asszociáló, egyszerre direkt, mégis elvont faktúra több évtizede foglalkoztatja a modern képzőművészeket. Az előzményeket sorra véve elsőként *Antonio Tapest* említhetjük, aki az ötvenes évek közepétől alkotott plasztikus munkákat. A kortárs magyar festők közül pedig meglepően sokan, *Kovács László, Paizs László, Újházi Péter, Záborszky Gábor, Dreher János* stb. készítettek és készítenek freskótöredékekre, vakolt falfelületekre emlékeztető műveket, melyeknek felületét szinte reliefszerűen alakítják ki különböző hétköznapi, természetes anyagok – homok, föld, salak stb. – segítségével. Gáll Ádám ezen kívül az építőiparban megtalálható matériákat, kőport, homokot, perlitet is használ. Felhordja az alapot, dörzsöli, repeszi, karcolja, lenyomatokat képez benne, majd az így létrejött felületeket akril festékekkel diszkrétan szürkére, feketére, barnásra, drapposra „színezi”.

A Vajda pincében az elmúlt hat esztendő termésének legjavát, tizenhat képet és négy installációt sorakoztatott fel. Jobb térbe nem is álmodhatta volna őket: a pince

rusztikus fala és a padlózat kockakő mintázata ugyanis kiemelik, megerősítik hatásukat.

A bemutatást kezdjük a négy installációval. A *Térkijelölés* (2006) című tulajdonképpen egy szarkofág, melynek fedőlapja a művész egyik alkotása. A *Topos* (2005) egy lebegő, térbe függesztett szakrális kocka, melynek lapjaiba a Malevicstől ismert jeleket, görög- és András-keresztet, négyzetet, kört mélyesztett. A másik két objektumon (az egyik latinkereszt alakú gyeppasztika, a másik fű-föld henger) élő növényzet formáz elvont, spirituális szimbólumot. Ha a bejárati meredek lépcsőtől elindulva megyünk végig a kiállításon, elsőként a mulandóság egyik szimbólumával találkozunk, az idő rágta, roncsolt felületű *Marrral* (2004.). A barnás koloritú, töbrétegű, vakolatból, fekete vászonból, lécdarabból összeálló *Rögöket* (2005.) József Attila alábbi sorai ihlették „S könnyű porban hullanak reánk az örök rögök.” Versektől megihletett munkákból különben több is látható a bemutatón. Az idén készült például a kormozott falfelületre emlékeztető *Vak fény* (2008.), mely egy Babits költeményre utal. Az irodalmi hommage-ok mellett Farkas István festőnek is emléket állít, mégpedig a *Memento F.I.* (2005.) című alkotásával. A *Múlás* (2008.), mely egy félköríves befalazott kapu vagy ablak lenyomata, egyszerre idézi meg az enyészetet és a régmúlt idők emlékét.

Ha Gáll karcolt, lenyomatszerű, alig formákkal és a világotól a sötét felé eltolódó kolorittal jellemezhető munkásságának lényegi tartalmi jegyeit akarjuk megfogalmazni, megállapíthatjuk, hogy az elmúlás demonstrálása mellett tudatosan törekszik a konkrétól az elvont felé vezető út végigkövetésére, s ez végül is egyfajta letisztulást eredményez művészetében: a konkrét és elvont, a direkt falszerű felületek és az absztrakt formák ütköztetését.

Egyik korábbi méltatóját, Wehner Tibort idézve: „Az enyészet felett úrrá válni vágyó műveket szemlélve és átélve létünk kíméletlenül pontos, tragikus mélységeket feltáró, transzcendens szépségeket csillogtató lenyomataival szembesülünk.”